

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньо-професійною програмою
«Міжнародні економічні відносини»

на тему: **«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСКОРДОННИХ
РЕГІОНІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ЄВРОРЕГІОНУ
«НИЖНІЙ ДУНАЙ»)»**

Виконавець:

студентка ФМЕ, гр. 64

Кабанова Валерія Павлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Козак Юрій Георгієвич

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Останнім часом області України приймають активну участь у створенні єврорегіонів та здійсненні транскордонного співробітництва із регіонами Республіки Білорусь, Республіки Молдова, Європейського Союзу та ін. Особової актуальності дана проблема набуває в умовах приєднання України до європейського економічного простору, який характеризується високим ступенем конкурентної боротьби. Аналіз сучасного стану транскордонного співробітництва в єврорегіоні «Нижній Дунай» дозволить більш ефективно інтегруватися у світовий економічний простір в якості суб'єкту міжнародних економічних відносин. Вищезазначене відбиває актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження. Аналіз розвитку транскордонного співробітництва в рамках єврорегіону «Нижній Дунай» та у пошуку шляхів підвищення ефективності єврорегіону «Нижній Дунай» в умовах інтеграції.

Завдання дослідження:

- дослідити сутність транскордонного співробітництва;
- дослідити фактори, що впливають на транскордонне співробітництво в рамках єврорегіону;
- визначити методики оцінки ефективності функціонування в рамках єврорегіону;
- проаналізувати сучасний стан включення єврорегіону «Нижній Дунай» у умови інтеграції;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення транспортного співробітництва в рамках єврорегіону «Нижній Дунай» в умовах інтеграції

Об'єкт дослідження - єврорегіон «Нижній Дунай» та його діяльність у процесі транскордонного співробітництва із сусідніми територіями Румунії та Республіки Молдова.

Предмет дослідження. Транскордонні відносини між Одеським регіоном та регіонами Румунії та Республіки Молдова.

Методи дослідження. У дипломній роботі було застосовано такі методи дослідження, як табличний та графічний методи, порівняння і прогнозування, узагальнення, методи математичної статистики та економічного аналізу, кореляційно-регресійний метод.

Інформаційною основою дослідження виступають закони та інші нормативно-правові документи, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистична інформація Державної служби статистики України та Міністерства економіки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 82 сторінок. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 15 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 3 статті:

Єврорегіон «Нижній Дунай»: аналіз чинників та перспективи розвитку / Кабанова В.П.- Всеукраїнський форум з проблем економічних відносин

Кабанова В.П. Особливості розвитку зовнішньоекономічних зв'язків у єврорегіонах України (на прикладі єврорегіону «Нижній Дунай») / Кабанова В.П.- Науковий вістник ОНЕУ – 2019 – Т.3- С. 44-52

Уханова І.О. Кабанова В.П. «Аналіз форм та напрямків розвитку транскордонного співробітництва Одеського регіону» //«МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ» - 2019 – №9 – С.269-273

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико-методологічні основи зовнішньоекономічної діяльності регіону в умовах інтеграції»** розглянуто сутність та форми зовнішньоекономічної діяльності регіону, розглянуто економічну інтеграцію, як чинник активізації зовнішньоекономічної діяльності та методи оцінки зовнішньоекономічної діяльності єврорегіону « Нижній Дунай»

У другому розділі **«Аналіз зовнішньоекономічної діяльності діяльності єврорегіону «Нижній Дунай»»** подано організаційну економічну характеристику єврорегіону «Нижній Дунай», оцінено вплив зони вільної торгівлі на розвиток зовнішньоекономічних зв'язків між учасниками єврорегіону « Нижній Дунай »,проаналізовано чинники впливу на розвиток єврорегіону « Нижній Дунай »

У третьому розділі **«Перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності єврорегіону «Нижній Дунай» »** запропоновано організаційні заходи з активізації зовнішньоекономічної діяльності єврорегіону «Нижній Дунай» та використання переваг зони вільної торгівлі України-ЄС, як чинника активізації зовнішньоекономічної діяльності єврорегіону «Нижній Дунай»

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу широкого спектра теоретичних та аналітичних джерел щодо проблеми міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону та визначення напрямків щодо її підвищення зробимо такі висновки:

Транскордонне співробітництво — це спеціальна система взаємодії між регіонами суміжних держав (прикордонними регіонами), пов'язаних спільним відрізком міждержавного кордону, спрямована на вирішення конкретної проблеми транскордонного характеру або співпрацю в окремій галузі, де характер взаємодії в межах національних законодавств і міждержавних угод визначається відповідно до Мадридської конвенції спільними рішеннями регіональної і місцевої влад.

У процесі співробітництва прикордонних регіонів, на транскордонний ефект впливають різні фактори, що потребують системного підходу до їх класифікації. На основі особливостей розвитку прикордонних регіонів, що пов'язані безпосередньо розташуванням із регіонами сусідніх держав та аналізу підходів науковців зазначених вище, виокремлюємо фактори, що пов'язані з локалізацією (геополітичні: сусідство з мирними державами, сусідство із наявністю загрози переміщення кордонів в результаті військових дій та сусідство з державами, віддаленими через морський простір), спеціалізацією (економічні, соціальні, правові та адміністративні, інфраструктурні) та їх характером впливу на диференціацію прикордонних регіонів на предмет однорідності та розвинутості співробітництва прикордонних регіонів для стимулювання чи протидії їх негативному розвитку в рамках єврорегіону Нижній Дунай.

Активізація транскордонного співробітництва (ТКС) є однією із визначальних рис розвитку сучасної міжнародної економіки. У той же час використання європейських форм та механізмів його реалізації в українських умовах виявилось малоєфективним. Не останню роль у цьому відіграла відсутність науково обґрунтованої методики оцінки ефективності транскордонного співробітництва, використання якої може допомогти визначити проблемні сторони та пріоритетні напрямки для його активізації

Результатом проведеного дослідження єврорегіону, як складової господарського комплексу України, є висновок про високий потенціал області, обумовлений географічним положенням, розвинутою транспортною інфраструктурою, високим інтелектуальним потенціалом, наявністю аграрної структури, переробної промисловості.

Відзначимо незадовільний стан транспортної інфраструктури. Транспортна система єврорегіону «Нижній Дунай» спроможна забезпечити пропуск великого обсягу транзитних перевезень. Однак, показники транзитних перевезень не відповідають міжнародним вимогам щодо швидкості, неперервності, цілості вантажів, тарифів і цін на послуги значно стримує зростання обсягів.

Основними причини падіння інвестиційної активності є: несприятливі умови для інвестування, недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності, неналежним чином розвинута система підготовки інвестиційних програм і проектів для надання державних інвестицій; нерозвиненість інвестиційного ринку та

інфраструктури; відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства в інвестуванні.

Серед країн світу лідерами прямого іноземного інвестування в економіку міста у 2019 році були: Кіпр , Велика Британія , Нідерланди, США , Німеччина

Отже, у цілому, статистичні дані свідчать про те, що євро регіон залишається привабливими для закордонних інвесторів, він не знаходиться осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованим у світове господарство. Однак, є невикористані резерви для підвищення ЗЕД.

Однією з форм зовнішньоекономічної діяльності є іноземне інвестування, яке набуває важливого значення для економічного розвитку, сприяє заходам макроекономічної політики стабілізації. Світовий досвід свідчить, що без залучення іноземних інвестицій, не маючи доступу до сучасних технологій, під час постійного посилення впливу процесів глобалізації країнам важко вийти на достатньо високий економічний рівень розвитку.

З метою ефективного функціонування та розвитку вітчизняним підприємствам необхідно активізувати свою інноваційну діяльність. Активізація такої діяльності передбачає інтеграцію в сучасні умови ефективного розвитку інноваційного ринку та підтримання високого рівня конкурентоспроможності на внутрішніх і зовнішніх ринках шляхом постійного впровадження технічних і технологічних новинок.

Основними способами та методами активізації інноваційної діяльності в межах «Нижнього Дунаю» повинні бути: - удосконалення системи фінансування товарно-інноваційних та інвестиційних проектів шляхом оптимізації показників кредитної лінії; - поліпшення інформаційної та маркетингової роботи за рахунок створення інформаційно-аналітичного відділу у складі служби маркетингу з чітко визначеною структурою та функціями спеціалістів; - упровадження товароорієнтовної організаційної структури управління на підприємстві, продукція якого характерна незначним рівнем наукоємності та нешироким номенклатурним діапазоном; удосконалення системи стимулювання інноваційної праці .

АНОТАЦІЯ

Кабанова В.П., «Стан та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності транскордонних регіонів в умовах інтеграції (на прикладі євро регіону «Нижній Дунай»)), кваліфікаційна робота на здобуття ступені освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за магістерською програмою «Міжнародні економічні відносини», Одеський Національний Економічний Університет м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - євро регіон «Нижній Дунай» та його діяльність у процесі транскордонного співробітництва із сусідніми територіями Румунії та Республіки Молдова. У роботі розглядаються сутність та форми зовнішньоекономічної діяльності регіону, розглянуто чинники активізації зовнішньоекономічної діяльності транскордонного регіону та методи оцінки зовнішньоекономічної діяльності євро регіону «Нижній Дунай».

Зроблений комплексний аналіз зовнішньоекономічної діяльності євро регіону «Нижній Дунай». Подано економічну характеристику євро регіону «Нижній Дунай». Оцінено вплив угоди про зону вільної торгівлі на розвиток зовнішньоекономічних зв'язків між учасниками євро регіону «Нижній Дунай».

Запропоновано організаційні заходи щодо удосконалення міжнародної конкурентоспроможності євро регіону «Нижній Дунай» та можливості використання переваг зони вільної торгівлі, як чинника активізації зовнішньоекономічної діяльності євро регіону «Нижній Дунай».

Ключові слова: зовнішньоторговельна діяльність, зовнішньоекономічна діяльність регіонів, SWOT-аналіз, транскордонне співробітництво, євро регіон «Нижній Дунай».

ANNOTATION

Kabanova V.P., «The state and prospects of development of foreign economic activity of cross-border regions in terms of integration (on the example of the Lower Danube Euroregion)»

Qualification work master's degree in specialty
292 "International Economic Relations" under the master's program
"International Economic Relations",
Odesa National Economic University
Odesa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. The object of study is the Lower Danube Euroregion and its activities in the process of cross-border cooperation with the neighboring territories of Romania and the Republic of Moldova. The paper examines the nature and forms of foreign economic activity of the region, considers the factors of intensification of foreign economic activity of the cross-border region and methods of evaluation of foreign economic activity of the Euroregion "Lower Danube".

A comprehensive analysis of foreign economic activity of the Lower Danube Euroregion has been made. The economic characteristics of the Lower Danube Euroregion are presented. The impact of the FTZ on the development of foreign economic relations between the participants of the Lower Danube Euroregion was assessed.

Organizational measures are proposed to improve the international competitiveness of the Lower Danube Euroregion and the opportunity to use the benefits of the free trade area as a factor in enhancing the external economic activity of the Lower Danube Euroregion.

Keywords: foreign trade activity, foreign economic activity of regions, SWOT-analysis, cross-border cooperation, euroregion "Lower Danube".